

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 2 Å R G A N G

30. NOVEMBER 1950

A V I N N H O L D E T : NR.
SEKT ELLER KIRKE? - TO VEIER I CHINA - SJLEN 43
OG MENNESKETS AVSTAMNING - FORNYELSE AV
DEN RELIGJØSE KUNST I FRANKRIKE - ÅRETS
NOBELPRIS I LITTERATUR - SÅNGARGLÄDJE I DEN 44
MEDELTIDA KYRKAN - MÈRE ZOE JUBILERER -
LITTERATUR - JULEHEFTER - DØDE - UTLANDET.

NESTE NUMMER KOMMER 18. DESEMBER 1950.

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87).
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 03 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberget. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høgmesse.

Vår Frue Villas kapell,
Montebello, Smestad.
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høgmesse.

ARENDALE:
St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:
St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:
St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

FREDRIKSTAD:
St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottesang. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:
St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

HAMAR:
St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HAUGESUND:
St. Josef kirke, Haraldsgt.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HØNEFOSS:
St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:
St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:
Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

STAVANGER:
St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

SYLLING:
St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høgmesse.

TØNSBERG:
St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 3. DESEMBER: 1. søndag i Advent. Ep. Rom. 13, 11—14. Ev. Luk. 21, 25—33. **Mandag:** Frans Xavier, bekj. **Tirsdag:** Ferialdag. **Onsdag:** Nikolas, bisk., bekj. **Torsdag:** Ambrosius, bisk., bekj., kirkelærer. **Fredag:** Marias uplettede unnfangelse. **Lørdag:** Oktavdag til Immaculata-festen.

SØNDAG 10. DESEMBER: (2. søndag i Advent). *Feiringen av festen for Marias uplettede unnfangelse.* Ep. Ordspr. 8, 25—25. Ev. Luk. 1, 26—28. **Mandag:** Damasus I, pave, bekj. **Tirsdag:** Oktavdag til Immaculata-festen. **Onsdag:** Lucia, jomfru, mart. **Torsdag og fredag:** Oktavdager til Immaculata-festen. **Lørdag:** Eusebius, bisk., mart.

SØNDAG 3. DESEMBER: 3. søndag i Advent (Søndag Gaudete).

R. I. P.

Min inderlig elskede hustru, og vår kjærlige og oppofrende mamma og vår eigode søster

Ellen Borg Müller

forlot oss stille i natt.

Fredrikstad, 15. nov. 1950.

Leo Müller.

Astrid og Oscar.

Dag Borg.

Helge Borg.

Brødre.

Den kjære avdøde anbefales til de troendes forbønn.

MARIAKONGRERASJONEN, Oslo

Tirsdag 5., onsdag 6. og torsdag 7. desember: **RETRETT.**

Foredrag hver kveld kl. 19.30 i St. Josefs kapell. Leder: Pater Vanneufville. Alle katolske damer innbys. Felleskommunion søndag 10. desbr. i St. Olavs kirke. Patronatsfest kl. 19.30 i foreningslokalet.

Tegningsliste på St. Josefs Institutt. Inndras torsdag 7. desbr.

Styret.

OSLO KATOLSKE MENIGHETS- PLEIE, Akersv. 5

Kontoret er åpent tirsdag og fredag fra kl. 10—1.

ST. OLAVS FORLAG, Akersv. 5 I, Oslo.

Nyttestamenter, Bønnebok for katolske kristne, katolske skolebøker etc. Prospektkort (interiør av St. Olavs kirke, norske helgenbilder og kort fra den liturgiske utstilling). Juleheftet «Kimer I Klokker» og julekort.

ST. OLAV

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.

Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16, unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13. Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvartal, for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen onsdag aften.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

62. ÅRGANG

30. NOVEMBER 1950

NR. 43-44

Sekt eller Kirke?

Av dominikanerpater A. J. Lutz

Romerkirken er blitt en sekt», slik lyder et nytt protestantisk dogme som i disse dager ble forkynt «ex cathedra» og kommentert i landets kristelige presse. Hvordan gikk det til at vi opphørte å være en Kirke? Jo, det var det som skjedde i Roma 1. november 1950, da Paven i høstsolens prakt og under jubelen fra hundretusener erklærte Marias legemlige opptagelse i himmelen for en trossanhet. Protestantiske teologer og predikanter påstår at Pius XII, til tross for inntrengende advarsler også fra norsk hold, har tilgrumset den kristne tro med legender og overtro, og dette for ikke å bli usams med «vulgærkattolisismen». Følgen er at den norske kirke nå må oppgi alt håp om samarbeid med katolikken og gjenforeningens sak. Kløften er blitt dypere og bredere, og det siste ord er et vemodig: farvel!

Vi katolikker oppgir aldri håpet om én hjord under én hyrde. De kristnes gjenforening er for oss ikke i første rekke et resultat av kongresser og interkonfesjonelle samtaler, så vennskapelige de enn måtte arte seg, men den makts verk som fra begynnelsen av er opphav til den ene Kirke: Kristus. Kirken kom ikke i stand på den måten at de troende ble enige med hverandre om å danne et samfunn. Det samfunnsdannende og forenende er Kristi eget liv som alle ved Guds nåde blir delaktige i, likesom levende grener på Vintreet. Hvis protestantene mener at de i sine økumeniske bestrebelse ikke lenger kan regne med oss, så vil nok Kirkens Herre når hans tid er inne, finne veier for å føre dem tilbake til den Kirke Han selv har bygget på Petrus. Imidlertid kan vi allikevel i all vennskapelighet fortsette våre forsøk på å forklare det som ennå er uklart for dem eller støter dem.

For oss selv er det uklart hva man egentlig mener med «vulgærkattolisisme». Om man med dette uttrykk vil gjøre oss teologer og kultiverte legfolk den ære å sette oss høyere enn den store masse som

holder på helgener, helgenbilleder, relikvier, medaljer, valfarter o. l., så tilbakeviser vi den ære. For vi holder på alt dette vi med. Selvfølgelig forkaster vi all overtro, enten den fins i katolske kretser eller i protestantiske. Men overtro er ikke kattolisisme, hverken vulgær eller fornem. De populære andaktsformer derimot som Kirken godkjenner, er ikke noe vulgært. Det er ikke vanskelig å innse hvordan de gror fram av troen på de kristne mysterier. Det katolske folk har ikke det minste felles med sekter, og står ikke på et lavere trin hva religionen angår enn de mer kultiverte lag. Vår felles adel er å være Guds barn i Kristus. Den mest enfoldige bondekone som kneler foran sitt madonnabillede, kysser sin rosenkrans og har det travelt med å vinne avlat — selv om hun i sin bønn til Jesus og til helgenene kanskje bruker vendinger som strengt teologisk sett er ukorrekte — er Gud nærmere enn den teolog som leser Guds ord på gresk og hebraisk, men i mindre grad har det ydmyke barnlige sinnelag som etter Jesu eget ord alene gjør sjelen mottagelig for Guds rike. Når bondekona også gleder seg over fromme legender, så gjør dette hverken fra eller til. Kjennemerket på en sekt er ikke legender som sådanne. Selv om legenden ikke innebærer en kjerne av historisk sannhet, så kan den allikevel eie en sannhetsverdi av høyere art, på samme måte som symboler og poesi. Hvor meget ville ikke f. eks. Bibelen tape hvis man tok fra den symboler, lignelser og poesi! Også de legendariske skildringer av Marias bortgang har sin religiøse verdi. Det er ikke disse legender som danner grunnlaget for det nye dogme. Heller ikke blir de erklært for historisk sannhet. De er og blir legender. Ikke desto mindre kan de eie en viss religiøs verdi, når de fremkaller i vår sjel tanken på «de store ting den Allmektige har gjort for Maria».

Nei, kjennemerket på en sekt er noe helt annet enn legender. Det er den vilkårlige påstand som Luther har lagt til grunn for sin kristendomsopp-

fatning, at Bibelen alene skulle være innbegrepet av den kristne Åpenbaring, og at enhver skulle være i stand til å forstå den, uavhengig av Kirken og den apostoliske Tradisjon. Dette er en farligere «legende» enn f. eks. historien om St. Georg og dragen og alt det vi leser i «Legenda aurea». Det er på dette grunnlag alle sekter er oppstått, fra gnostikere i oldtiden inntil de moderne eventyrere som kaller seg for Jehovas vitner. Når den norske statskirke og lignende samfunn, til tross for sitt lutherske syn på Bibelen, allikevel ikke bør kalles for sekter, så er det nettopp på grunn av tre ting de har bevart fra sin katolske fortid: en hierarkisk organisasjon, en fast og sakramental liturgi, og tre dogmatiske trosformler, stadfestet av Romerkirken, nemlig den apostoliske trosbekjennelse, den fra Nikæa, og den såkalte athanasianske. Selve grunnsetningen «Bibelen alene» fører nødvendigvis til sektvesen og bort fra det rene Evangelium.

Grunnen er lett å innse. Å lese Bibelen «på egen hånd» for selv å danne seg en kristendomsopfatning, er for det første å tape av syne det faktum at kristendommen ikke stammer fra Bibelen, men Bibelen fra kristendommen. Det skrevne Nye Testamente selv vitner om en tro, en gudstjeneste og et organisert samfunn som eksisterte lenge før en eneste linje av de hellige bøker var skrevet. Deretter glemmer den «uavhengige» bibelleser at Bibelen ikke først og fremst ble gitt til den enkelte, men til Kirken som alene hadde fått fullmakt til å bestemme hvilke skrifter er inspirert av Gud. Det fins ikke noen «enkelte» i kristendommen. Vårt kristne liv er nok et møte med Gud i vår sjels dypeste personlige indre, men vi får dette liv bare i den utstrekning vi er «lerner på Kristi legeme», dvs. Guds barn i samfunn med Guds evige Sønn og med alle andre som lever i Ham, delaktige i det store felles gode som er Gud selv. Bibellesningen «på egen hånd» blir nødvendigvis betinget av den enkeltes individuelle anlegg, impulser, vaner, livserfaring, stemninger osv. Således blir Guds evige sannhet prisgitt mennesker som alle er forskjellige og som alle dømmer ut fra et åndsliv som selv er preget, påvirket og ofte nok villledet av en stadig skiftende verden. Selv om den «uavhengige» bibelleser ikke direkte forvrenger Guds budskap til menneskeheten, så taper han i alle fall av syne dets «lengde og bredde, dets dybde og høyde», dersom han ikke ubevisst nyter godt av den kirkelige tradisjon. For en sådan bibellesning har lett for å utarte til bokstavdyrkelse. En slags ubevisst rasjonalisme får leseren til bare å se «det som står skrevet», dvs. det som innfanges i menneskelige ord. Det er ikke bare med ord Gud taler til oss. Selve de realiteter, de ting, de fakta vi står ansikt til ansikt med taler også sitt språk, de innebærer guddommelig sannhet og liv. Gud underviser oss på en måte som vi med et moderne uttrykk kan kalle «eksistentiell». Derfor krever bibellesningen ikke i første rekke gresk og hebraisk, men en intuisjons-evne som trenger hinsides alle ord og idéer, for med en elskende kontemplasjon å dvele ved de fakta som vitner om Guds underfulle inngripen i menneskeslektens utviklingsgang. Det er Kristus som gir oss denne intuisjon. For det er bare ett menneske hvis Ånd er jevnbyrdig med Bibelen: Kristus. Hvordan

blir vi delaktige i Kristi Ånd? Ene og alene ved å leve i Ham, m.a.o. ved å være levende grener på Vintreet, eller lemmer på hans legeme, som er Kirken. Er dette å miste sin personlighet? Den protestantiske polemikk kommer atter og atter med denne påstand. Man mister sin kristne personlighet ved å gi seg inn under en autoritet som ikke har fått noen misjon av Kristus til å veilede vår religiøse tenkning og vårt religiøse liv, det være seg en stat, eller en skole, eller et parti, eller en professor, eller en Kirke skapt av mennesker. I den katolske Kirke heter autoriteten Kristus, Guds Sønn. Guds autoritet dreper ikke personligheten, men skaper den. Det katolske hierarki er ikke noe annet enn det synlige organ for Kristi usynlige autoritet. Det fikk sin misjon da Jesus sa til apostlene: «Likesom Faderen har sendt meg, sender jeg dere», og til Petrus: «Røkt mine lam, røkt mine får». Vi leser Bibelen med Kristus i Kirken. Vi leser den i dens nødvendige sammenheng med det miljø hvor den har sitt utspring: Kirken og den apostoliske Tradisjon. Således blir den katolske bibellesning noe helt annet enn overfladisk bokstavdyrkelse.

Det ville f. eks. aldri falle oss inn å gjøre Paulus til en motstander av det nye dogme under påskudd av at han ikke nevner det i sitt svar til de korinthierne som nektet å tro på de dødes oppstandelse. (1. Kor. 15.) Det Apostelen sikter til er det faktum at Kristi oppstandelse er årsak til og forbillede på alle trofaste kristnes kommende herlighet, fordi de er ett med den herliggjorte Kristus og aldri skilles fra Ham. Det var ikke spørsmål om Marias skjebne. For øvrig var det slett ikke umulig at hun ennå var blant de levende på jorden da Paulus skrev til Korinthierne (52—54). Men hadde det vært spørsmål om hennes skjebne etter døden, så ville Apostelen nettopp ut fra sin tankegang ha sagt: «Jo innerligere et menneske er ett med Kristus desto større andel har det i Kristi seier over døden.» Og konklusjonen fulgte av seg selv.

Når da protestantene spør: «Hvor står det skrevet i Bibelen at Maria med legeme og sjel er blitt opptatt i himmelen», så er vårt svar ganske enkelt. Disse ord: «Maria er blitt opptatt i himmelen» står ikke i Bibelen. Men vi finner i Bibelen et faktum som innebærer denne lære som en teologisk konklusjon, nemlig det at Gud og den menneskelige natur ble forenet med hverandre i Jomfru Marias skjød; det at han, som er det evige liv og den evige frelsende kjærlighet, ble Marias eiendom da hun ble hans Mor ved den hellige Ånd; det at den velsignede blant kvinnene er «full av nåde» og på grunn av sin enestående gudsnærhet fri for arvesyndens forbannelse, altså fri også for den straff arvesynden medførte, legemets oppløsning i graven. Dessuten finner vi i Bibelen at Frelseren i apostlenes person har skapt en læremyndighet som på hans vegne skulle forklare og forsvare den kristne Åpenbaring, altså også trekke eller stadfeste de teologiske konklusjoner som ligger gjemt i de åpenbarte ord og de åpenbarte realiteter. For å sette det apostoliske læreembete i stand til å klare denne oppgave, har Kristus gitt det den hellige Ånds bistand, som gjør det delaktig i hans egen ufeilbarhet. Også dette står i Bibelen.

De protestantiske teologer, i alle fall de orthodoxe,

etter Sovjet-loven men også rette seg etter deres ønsker.

Lederne av de større protestantiske kirkesamfunn ble i juni måned bedt om å sende representanter til et møte med den kommunistiske stats- og utenriksminister *Chou En-Lai*. Lederne for Den katolske kirke ble ikke innkalt til dette møte.

Det er karakteristisk for den kommunistiske teknikk at *Chou En-Lai* ble brukt ved en anledning som denne. Han er nemlig oppdradd protestantisk og var medlem av K.F.U.M. før han ble kommunist. Også noen tid etter at han var blitt medlem av det kommunistiske parti opprettholdt han forbindelsen med K.F.U.M. Som tidligere medlem henvendte han seg til denne organisasjon og ba den arrangere et møte med protestantiske ledere. En representativ gruppe møtte fram. Dette første møte ble fulgt av flere. De protestantiske lederne fikk høre av *Chou En-Lai* at om misjonene ønsket å fortsette sin virksomhet i China, måtte de kvitte seg med misjonærer som sympatiserte med imperialismen og motarbeidet det kommunistiske styre. Men under de fortsatte drøftelser lot han de protestantiske ledere forstå at alle utenlandske misjonærer i realiteten var agenter for imperialismen, og at de direkte eller indirekte «motarbeidet den kommunistiske regjering».

Han fortalte dem også at regjeringen hadde til hensikt å konfiskere misjonenes eiendom og at den ville kontrollere alle gudstjenester og sensurere alle prekener om de ikke var villige til å tilpasse seg forholdene i det nye China. Og når han — muligens til sin egen overraskelse — ikke fant de fremmøtte representanter usympatisk innstilt til de punkter og krav han hadde fremsatt, gikk han et skritt videre og henstillet til dem å samarbeide med den nye regjering for å skape et nytt «anti-imperialistisk og demokratisk China».

Stillet ansikt til ansikt med muligheten av å tape alt ga de protestantiske ledere som representerte alle ikke-katolske kirkesamfunn, etter.

Kommunistene betraktet dette selvsagt som en stor seier for seg. Protestantene hadde samtykket i gradvis å trekke tilbake alle utlendinger i misjonenes tjeneste og gi avkall på all økonomisk støtte fra utlandet, hvilket måtte ha en sterkt nedbrytende virkning på all ikke-katolsk kristen virksomhet i China, da den i langt høyere grad enn den katolske var avhengig av økonomisk hjelp utenfra.

Fra et kommunistisk synspunkt var katolikkene på alle måter det sterkeste kristne samfunn, og nå var det blitt isolert. De kunne nå utpekes som agenter for Vestens imperialisme til tross for at Kirken i China i langt høyere grad og i meget lengere tid hadde vært mere «kinesisk» enn noe annet kristent trossamfunn.

Det protestantiske synspunkt er blitt fremlagt for meg av protestantiske misjonærer som er kommet til London. Deres alvor og ønske å gjøre det som er rett og riktig kan overhodet ikke betviles. Men de ser naturligvis ikke på kommunismen på samme måte som vi katolikker gjør. De ser ikke på den som et absolutt onde.

«Ingen er absolutt ond. Heller ingen organisasjon,» var det en av dem sa meg. «Det står til oss å finne det som er godt hos dem og å arbeide sammen med dem ut fra den forutsetning at dette gode finnes. Vi

er av den oppfatning — og alle som kjenner China og Østen kan ikke være uenig med oss — at det kan sies en hel del om Vestens imperialisme i China og at de kristne kirker og da særlig misjonene altfor ofte er blitt identifisert med fortidens imperialisme. Kommunistene har satt seg i hodet å ødelegge all imperialistisk innflytelse og vi kan ikke innse at vi kunne gjøre noe annet enn å gi etter for deres ønsker.»

Et av de første resultater av denne nye politikk er vedtaket av de anglikanske biskoper om å trekke seg tilbake. I den erklæring som ble sendt ut i forbindelse med denne beslutning heter det at biskopene i Den kinesiske provins «gleder seg over den frihet folket har fått» mens de samtidig med ord som minner om dem kommunistene selv bruker fordømmer «imperialismen».

«Vi erkjenner,» sier de, «at kirken ikke kan inngå kompromisser med imperialismen, feudalismen, byråkratiet og kapitalismen og at det å gå sammen med disse krefter avgjort er i strid med kirkens tro».

V i ser således i det øyeblikk kommunistene i China protestantiske ledere politisk følger de samme linjer som protestantene mer tilfeldig og vanligvis på et senere stadium i utvikling har fulgt i de av kommunistene usurperte stater i Øst-Europa. Praktisk har denne politikk i disse land uunngåelig ført til at de protestantiske ledere er blitt støttepiller for et nytt og i det vesentlige ateistisk styre. De protestantiske lederne i Ungarn for eksempel slo nylig fast at deres hovedsynd hadde vært av politisk og økonomisk art; de hadde unnlatt å erkjenne at systemet med stor-godser og kapitalisme var roten til alt ondt.

«De som vil religiøs fornyelse,» uttalte de, «må i oppløsningen av det borgerlige samfunn og i dannelsen av det sosialistiske se Guds rettferdige dom og en ny nåde». Tegnet på anger, føyde de til, må være å anerkjenne at de former det nye Ungarn antar, ikke er fremmede men den vei Gud har anvist for et rettferdigere og lykkeligere liv i Ungarn.

Etter dette ser det ut til at Den katolske kirke må være forberedt på å kjempe alene overalt hvor kommunistene tilriver seg makten.

Protestantisk biskop advarer mot polemikk mot Mariadogmet

Den lutherske biskop i Østerrike, D. M a y, advarer i en skrivelse til de lutherske prester mot polemiske diskusjoner omkring Mariadogmet. Han understreker at i et ekte protestantisk ord må såvel innsigelse som bevis komme til uttrykk og fortsetter:

«Vi vil ikke benytte denne anledning til en søkt men påtvunget meningsutveksling for overfor våre menighetsmedlemmer og dem som har lyst til å høre på oss å trekke evangeliets og den evangeliske tros enkle sannhet opp. Når dette er vårt mål, da vil vi besluttsomt og bevisst vokte oss for fristelsen til å henfalle til en lettjøpt, rasjonalistisk kritikk som alt for lett samtidig rettes mot den bibelske tro; vi vil vokte oss for enhver hatefull eller smålig polemikk mot Rom, ikke henfalle til å tale om overtro eller latterliggjøre undrene i Lourdes eller Fatima og unngå enhver «propaganda» mot Rom eller for oss selv.»

Sjelen og menneskets avstamning

Av abbed Anscar Vonier, O. S. B.

Det er skrevet meget om menneskets avstamning, og mangen troende kristen som for første gang gir seg i kast med en bok eller avhandling av evolusjonistiske pionérer, føler en viss frykt for at boken kunne inneholde argumenter som kanskje ville ødelegge en lenge vernet tro på menneskets guddommelige opphav.

Denne frykt er helt ugrunnet, da det for den kristne overhodet ikke finnes noe spørsmål om menneskets avstamning i denne polemikks moderne oppfatning. Evolusjonen har like lite å gjøre med menneskets opphav i kristen forstand som den har med transsubstantiasjonen.

Det eneste mulige stridsspørsmål det her kan dreie seg om, er spørsmålet om mennesket har en udødelig sjel. Noe annet spørsmål i forbindelse med dette har ingen virkelig interesse for den troende.

Er vi overbevist om at vi har en udødelig sjel som bor i oss, blir menneskets avstamning vesentlig et evolusjonistisk spørsmål.

Om det ikke finnes en udødelig sjel i mennesket, hvordan kan vi da finne feil ved utviklingslærens teori om menneskets opphav? I så fall ville vi si at evolusjonisten er den klokeste og mest spirituelle blant mennesker.

Bare ut fra subjektets natur kan utviklingslæren hverken bevise eller motbevise teorien om at mennesket har en udødelig sjel, fordi sjelen begynner hvor evolusjonen slutter. Evolusjon refererer seg vesentlig til menneskets organer, kan ikke referere seg til noe annet. Men sjel og ånd er klart og tydelig hevet over det organiske liv.

Noen mennesker tror at utviklingslæren kan bevise at mennesket ikke har en udødelig sjel; men det kan den ikke fordi evolusjon bare har å gjøre med den del av menneskestammens historie som er forhistorisk og av den grunn ikke oppviser noe tegn på intellektuell virksomhet.

Vi kan ikke strides fornuftsmessig om sjelen bor eller ikke bor i mennesket, før vi har vitnesbyrd om tankens begynnelse i mennesket. Så snart det er fastslått, befinner vi oss i historisk tid, selv om den ved språklig misbruk kalles prehistorisk.

Med tenkning forstår vi her evnen til å abstrahere, dvs. å kunne resonnerer logisk, trekke slutninger og dømme fornuftsmessig. Slik tenkning, og bare den, er bevis på sjelens eksistens. Derfor må all strid om sjelens eksistens stå i forbindelse med menneskets historiske liv; hva der går forut for dette kan vi trygt overlate til evolusjonisten, for der er hans rette felt.

Mennesket tenker gjennom sjelen, det er hva det er ved sin udødelige sjel. Dette og intet annet er det kristne standpunkt.

For en kristen blir da spørsmålet om menneskets opphav dette:

Hvordan ble mennesket — denne sammensetning av

en åndelig sjel og et organisk legeme som har gitt det evnen til å tenke — slik historien åpenbarer det?

For å være helt konsekvent må vi slå fast at materialisten er vår eneste fiende. Evolusjonisten, skilt fra materialisten, er som sådan ganske harmløs. Han har ikke en gang gitt materialisten nye argumenter, for evolusjon kan overhodet ikke forklare menneskets evne til tenkning, ikke mer enn materialistene kunne det i tiden før Aristoteles.

Det som kanskje kunne være et felles grunnlag for strid og uenighet mellom kristne og evolusjonister, er fortolkningen av ordene i skapelsesberetningen: at Gud skapte mennesket, dvs. menneskets legeme av jord. Men selv disse ord sier oss svært lite om hvordan det menneskelige legeme ble dannet, om det da var en virkelig fase før den udødelige sjel kom til. At mennesket er skapt av jord, av materien, er sann i hver eneste teori.

Kort uttrykt kan en si at hvis vi har en udødelig sjel, stammer vi ikke fra ufullkomne skapninger, for en udødelig sjel kan ikke nedstamme.

Finnes det derimot ikke en udødelig sjel, så la oss for all del få Darwins lære om menneskets avstamning!

Det er ikke utelukket at det kan ha eksistert skapninger som har hatt langt større likhet med mennesket enn den moderne ape, men uten en åndelig sjel har de ikke vært «menneske» mer enn de har vært en frosk!

D. Anscar Vonier O. S. B.

Sigrid Undsets middelalderbibliotek til Trondheim.
1280 verdifulle bøker som gave.

Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab i Trondheim har fått en verdifull gave fra Sigrid Undsets enearving, Hans Undset Svarstad. Fra sin mors bo har han skjenket 1280 bøker omfattende det meste av det som er skrevet om hele Nordens middelalder. Sigrid Undset hadde før sin død bestemt at boksamlingen skulle tilfalle Videnskabselskabets bibliotek, som en påskjønnelse for at selskapet under krigen reddet den fra en fullstendig tilintetgjørelse. Da tyskerne overtok Sigrid Undsets eiendom på Lillehammer, fikk museets bibliotekar lagret bøkene i Gudbrandsdalen. Ved hjemkomsten fra Amerika etter krigen, fikk forfatterinnen sitt bibliotek tilbake i full stand.

Samlingen inneholder bl. a. 350 bind med utgaver og oversettelser av kildekrifter fra nordisk middelalder. F. eks. Diplomatarium Islandicum og Diplomatarium Norvegicum, en rekke meget sjeldne sagaer, Peringskølds utgave fra 1679 og Peder Claussøns oversettelse av Snorre fra 1633. Biblioteket har også fått en del folkeminnelitteratur. Samlingen av dansk folkløse med Grundtvigs og Olriks utgaver av Danmarks gamle folkeviser er av særlig verdi. Videre er kirker fra middelalderen representert ved en rekke skrifter og til dels større plansjeverk.

Fornyelse av den religiøse kunst i Frankrike

Kirken i Assy

I begynnelsen av august måned ble det innviet en kirke på Assy-sletten. Kirken som er blitt kalt Notre-Dame-de-Toutes-Grâces, er blitt reist i et storslått landskap som domineres av Mont Blanc.

I denne nye kirken skal de tusener av syke som venter på helbredelse i distriktets sanatorier og hvilehjem, finne den åndelige trøst og støtte som bønnen gir.

Den nye kirken er et særsyn. Dens tilblivelse skyldes en av de største anstrengelser som er blitt gjort siden krigen for å fornye den kristne kunst og bringe den i pakt med den nåværende utvikling på det estetiske område. På den ene siden gjaldt det å få vår tids fremste kunstnere til å behandle de store hellige motiver slik som deres forgjengere hadde gjort det for flere hundre år siden. På den andre siden ville en gi uttrykk for Kirkens ønske om å gi de nye retningene i malerkunsten og i den bildende kunst et åndelig innhold. De kirkelige myndigheter har nemlig ikke bare henvendt seg til typisk «kristne» kunstnere som Georges Rouault og presten Couturier, men også til store «verdslige» kunstnere som Bonnard, Lurçat, Léger og Brianchon.

Med begeistring har kunstnerne svart på denne henvendelsen og de har skapt et helstøpt og mektig kunstverk i dette enestående landskap.

En kunne frykte for at den dristige planen ville bli ødelagt, og at kirken ville virke ensformig på grunn av alle kunstnernes streben etter å slå inn på nye uprøvede veier. En annen fare som truet, var et bevist strev etter effekter som ville ha fått byggverket til å virke sammensatt. Intet av dette er skjedd; helheten er preget av likevekt og harmoni. Det er så vidt en her og der i glassmaleriene kan oppdage «en avstikker» som skiller seg ut fra selve komposisjonens grunnlinjer. De moderne mestre har vist at den inspirasjonskilde som den kristne tanke var for deres forgjengere, på langt nær er uttørret.

Denne enheten i grunnlinjene har en oppnådd uten å legge tvang på seg. Arkitekten Novarina, kanikken Devémy og dominikanerne har greidd å avpasse de nye formene etter tradisjonens mønster. De dristige linjene bryter ikke med en lokal og fransk grunntone. Kirkens ytre minner i en sterkt forenklet og fornyet form om de lave kirkene i Savoyen med deres høye gjennombrutte lombardiske kirketårn.

På forsiden som er beskyttet av et skjermtak og forsynt med tykke søyler av utilhugget sten, finner en en mosaikk av Fernand Léger. Her veksler sterke gule farger med bly-grå-sorter. Fernand Léger viser oss den Hellige Jomfru i en kraftig skikkelse. Hun er omringet av Litaniens attributter akkurat som av spillkort. «Det

er et fellesverk som arbeiderne har vært med på å skape», sier Léger.

Kirkens indre har samtidig noe intimt og noe vilt over seg. Et stort synlig reisverk dekker kirkens eneste og meget brede skip som ender i en korrunding forsynt med søyler og i en rundgang der søylene er blitt mesterlig skulptert av savoieren Demaison. Det første som slår en, når en kommer inn, er det store veggteppet som dekker hele korveggen. Det er laget av Lurçat og er et glimrende håndverksarbeid. Kunstneren har ikke trengt å benytte sin personlige symbolikk. Symbolikken han har hentet i Johannes Åpenbaring beveger oss langt mer. Det er «det store tegn i himmelen», kvinnen som skal føde foran dragen med de syv hoder; det er kampen mellom livet og døden, mellom det gode og det onde. Lurçat har nøyaktig fulgt apostelens tekst. I et sidekapell minner et keramikkarbeid av Matisse ved sin enkle linjetegning om de romanske malere. Matisse har fremstillet St. Dominikus. Den enkle tegningen uten sjattering trer fram på gul bakgrunn. Ser en på Rouaults glassmalerier minnes en Tavants Kristusskikkelse, men her står en overfor en enda mer dramatisk Kristusskikkelse, hvis lidelse griper en sterkere. De fem glassmaleriene som pryder Assykirkens fasade kan sammenliknes med Middelalderens mest fullkomne. Andre glassmalerier er utført av Brianchon, Gromaire og dominikaneren Couturier. Bonnards altertavle, «St. Frans av Sales velsignende de syke» danner et sidestykke til Matisses's keramikkarbeid. Bonnard arbeidet to år på dette maleriet. Like iøynefallende og lett å tolke som Matisses's keramikkarbeid er, like nyanisert og hemmelighetsfullt er Bonnard's verk. Ved sin diskrete behandling av emnet har kunsteren faktisk nærmet seg sin modell. Braque har skulptert tabernaklets port med den symbolske fisken og Germaine Richier har laget kirkens krusifiks. Kristusskikkelsen er behandlet som om den gikk i ett med korsets tre. Kristus selv ser ut som et tre som reiser seg midt på alteret. Dette er symbolsk kunst hvor hvert tegn spiller en stor rolle. Ved sine slanke former minner krusifikset om noen romanske som f. eks. det krusifikset i Louvre hvor en av armene er løst fra korset.

Chagall skal senere utsmykke kirkens døpefont. En burde her nevne alle de kunstnerne som har samarbeidet for å skape denne enestående helhet og alle de tre- og glassarbeiderne som med så stor omhu har utført treskulpturene og glassmaleriene.

Således har en skapt et mektig byggverk hvis ry kommer til å nå langt ut over Frankrikes grenser. Kirken i Assy betegner en milepel i den religiøse kunsts historie.

MERK! ST. OLAV er fra nå av atter
å få i NARVESENS KIOSKER

Årets nobelpris i litteratur eller $(a + b^n) : n = x$

Fra vår danske kollega «Katolsk Ugeblad» henter vi denne kommentar til utdelingen av årets Nobelpris i litteratur.

I FJOR BLE DET ikke utdelt noen Nobelpris i litteratur. Ingen ble funnet verdig. Pussig nok var det nettopp i fjor fra litterært hold i forskjellige land pekt på en rekke katolske diktere likefra Johannes Jørgensen over François Mauriac til Graham Greene. Alle med verdensnavn, av ubestridelig kunstnerisk kvalitet osv. Men altså ikke synlige nok fra Stockholm. Verden var så fattig at prisen ikke kunne utdeles.

I år derimot hadde man hellet med seg. Man fant til og med to, slik at prisen for 1949 også kunne bli utdelt. I betraktning av at ingen av de to som ble bæret har skrevet noe av betydning i løpet av det siste år, men har sine hovedverker langt tilbake i sitt forfatterskap, har man enda vanskeligere for å forstå den reserverte holdning Det svenske akademi inntok i fjor. Men la nå dette være som det vil. De ble funnet — og ingen av dem er katolikker. Amerikaneren Faulkner har visselig i en av sine romaner en berømt scene med undervisning i katekisme, men poenget er at gutten får en herlig omgang pryl fordi han ikke kunne sin lekse. . . . Lite oppbyggelig, det synes vi også, men har forfatteren med dette bidradd til å humanisere de pedagogiske metoder, har han sikkert gjort katekismeundervisning på sine steder en god fortjeneste.

MEN DET ER nå helst den andre Nobelpristageren vi gjerne vil dvele litt ved. Etter sigende er Bertrand Russell til tross for sine 80 år i god fysisk form slik at han forhåpentlig kan få litt glede av prisen. Det svenske akademiet er ellers ikke uten grunn mistenkt for å oppfatte prisen som en noe forsinket aldersrente. Iallfall kan det ikke komme bort fra at de verker av Russell som vil bevare hans navn, er fra tiden før den første verdenskrig, så veien til Stockholm har vært meget langsommelig.

Russell er matematiker og har i særlig grad beskjeftiget seg med matematikkens logiske grunnlag. Han har også gjort et betydelig arbeid for logikkens matematisering, dvs. for dens omsettelse til et matematikkliknende formelspråk. Hans to matematiske hovedverker leses stadig som klassiske arbeider. Her ligger hans ubestridelige betydning. Men det er jo nærmest umulig å gjøre matematikk til litterær kunstart.

Det må m.a.o. være for sine andre bøker Russell har fått prisen. De dekker en stor del av filosofiens områder og utmerker seg ved at de meninger han med hardkøkt dogmatisme gjør seg til talsmann for — for øvrig elegant og av og til morsomt — ikke har noen relasjon til hans faglige viten. Det er meninger han har plukket opp hos andre. Han går her alltid i andres fotspor og har ikke — som i matematikken — ytt en personlig innsats.

MEN MON DET likevel ikke er disse meninger og hans velskrevne uttrykk for dem som har beveget Det svenske Akademi til å gi ham Nobels litteraturpris? I så fall er det — når han etter den ære som nå er tildelt ham sikkert vil bli mer lest enn tidligere — god grunn til å understreke at det dreier seg om meninger på områder hvor han faktisk er like så meget amatør som det store flertall

av leserne. Ellers risikerer man at hans store matematiske fortjenester pluss Nobelprisen gjør hans antireligiøse rasjonalisme til «vitenskapens siste ord» som jo er blitt noe av intellektuelle radikalers yndlingsklisjé.

Vi vil tro at Russell selv uten vanskelighet vil erkjenne dette og be seg fritatt for at hans filosofiske meninger låner en falsk glans fra hans matematiske arbeider. Nettopp hans eget fags historie har så mange lærerike eksempler på at man nøye bør skjelne mellom den geniale matematiker og hans utfoldelser utenfor fagets område.

I DENNE FORBINDELSE tenker en straks på Newton. Men for ikke å gjenta hva så mange vet, kan man blant eksemplene også trekke fram en annen store banebryter, nemlig logaritmenes oppfinner, skotten John Napier (1550—1617). Hva logaritmene har betydd for all senere teknisk utvikling, gir ham en fremskutt plass i matematikkens historie. Da hans logaritmetabell kom i 1614, var den resultatet av overordentlig stor flid. Men den gode Napier var selv meget mer opptatt av andre saker. Han hatet nemlig tyrker og katolikker av et godt kalvinistisk hjerte. Han oppfant bl. a. krigsmaskiner særlig egnet til å utrydde tyrkere. De kom aldri lenger enn til papiret, men der fantes bl. a. også en slags kanon som ifølge beskrivelsen ville være i stand til å utrydde 30 000 tyrkere uten risiko for en eneste kristen, hvorfor man også sa at han ville sette den ut i livet «med Guds nådes bistand og ved hjelp av dyktige håndverkere». Og ikke mindre strev la han i et annet arbeide fra 1593 der han i 36 setninger ut fra Johannes Apenbaring mente å ha bevist at paven var antikrist og at verden ville gå under i tidsrommet mellom 1688 og 1700. Boken opplevde 21 opplag og Napier betraktet den selv som et hovedverk.

Napiers navn er blitt stående. Da logaritmenes jubileum ble feiret i 1914, var det også en tyrkisk vitenskapsmann blant talerne. Han hadde åpenbart glemte kanonen, fordi ingen århundrer har bekymret seg om Napiers tyrkerhat. Og katolske matematikere aner vel neppe hva Napier mente om deres kirke. Det er kuriøs historie alt sammen, mens logaritmene var gode nok.

PÅ LIGNENDE MÅTE vil det gå Russell. Han har sikret seg e plass i matematikkens historie, men vil ikke bli nevnt i filosofiens, fordi han bare var en popularisator av andres meninger. Og den dogmatiske rasjonalismes popularisatorer er dessverre så mange at han vil forsvinne i mengden.

Står det klart, er hensikten med disse rader nådd. Og man bør nettopp ved denne leilighet bestyrke seg i sin skepsis overfor vitenskapsmannen når han opererer utenfor sitt fagområde. En skepsis som bør utvides så meget mer som vitenskapsmannen jo ikke alltid selv kunngjør at nå taler han som legmann.

DET FINNES EN god historie fra den russiske keiserinne Katarina II's hoff. Ved hoffet levde også matematikeren Leonard Euler. Han var en from protestant. Så ankom den franske fritenker Diderot, og han kunne selv sagt ikke la anledningen gå fra seg til å tale gudsfornektelsens sak til alle som gad høre på. Keiserinnen ba da Euler om å bringe den pratsomme fritenker til taushet. Han lovet det, vel vitende om at Diderot ikke hadde begrep om matematikk. Diderot fikk beskjed om at en be-

Om sångarglädje i den medeltida kyrkan

Av dr. phil. Toni Schmid, Uppsala

Latinske hymnor og sekvensar, Oslo 1938. *Sekvensane i Missale Nidrosiense*, Os'o 1949. På norsk ved Ragnhild Foss. (Bokverk frå Millomalderen, utgjeve av Studentmållaget, nr. 7 og 8).

Vad är en sekvens? En sång som under medeltiden — och några få gånger om året fortfarande — sjöngs och sjunges under mässgudstjänsten, omedelbart före uppläsningen av dagens evangelietext. Hur uppfattade medeltiden den, och vad ansågs den främst uttrycka? «Sequencia est iubilus leticie» — «Sekvensen är en glädjens jubelsång» — säger en Handbok För Enkla Präster Som Inte Ha Böcker (manuale sacerdotum simplicium libros non habencium) nedskrivna år 1840 i stiftet Freising. Och uppfattningen är nog riktig även om den har sina undantag — man kan icke kalla sekvensen «Dies ire dies illa» med sin domedagsstämning och sin bittra självanklagelse en jubelsång. Men glädjen är dock dominerande i sekvenserna. Även när de skildra en martyrs liv — sekvensen är i regel den enda mässtexten som mera utfrligt handlar om ett enskilt helgons liv — även när de således beskriva en martyrs eller en annan av onda medmänskors plågad människors liv, så är segern, triumfen, lönen hos Kristus och hans helgon det som undantränger skuggorna och lidandene. Den mest ohyggliga tortyren — Laurentius' som stektes levande, Erasmus' vars tarmar vredos ur den levande kroppen, Bartholomeus' som flåddes, — slutar i legend och därpå bygd sång med kronan och med ett fortsatt liv bland de saliga i himmelriket där «Lux illuxit letabunda», Glädjens ljus lyste.

Varje land har sina inhemska helgon, sina speciella festdagar, och för dessa festdagar sångar som handlar om de heliga männen och de heliga kvinnorna: sekvenser för mässgudstjänsten, hymner och till rimofficier sammanfogade antifonier och responsorier för tidebönen. Tillsammans med från andra tidsåldrar och länder över-

tagna sånger utgjorde de en betydande del av landets samlade medeltida diktverk och melodiskatt. De var ett levande arv, ett regelbundet sjunget och i en harmoniserande miljö åhört av skalders och tonsättares gemensamma verk. Till det hade bidragit män som Notker i Sankt Gallen och Thomas ab Aquino, Julian von Speyer, Uppsalaärkebiskopen Birger Gregorson och Nicolaus Hermanni, biskop i Linköping.

I två publikationer har Ragnhild Foss år 1938 och år 1949 utgivit «Latinske hymnor och sekvensar» och «Sekvensane i Missala Nidrosiense» på norska. De ingå som nummer 7 och 8 i serien «Bokverk frå millomalderen» utgivna av Studentmållaget. I varje av de två små välutstyrda banden föregås själva textsamlingen av en inledning, och avslutas med noter till var och en av de översatta dikterna. Läsaren — även den allra mest oinvigde — får i denna inledning en lättläst och vederhäftig översikt över det fängslande område som den liturgiska medeltidsdiktningen utgör. De riktiga och korrekta litteraturhänvisningarna sätta var och en i stånd att självständigt söka sig vidare på ett specialområde som särskilt taltat honom eller henne.

Var och en som läst översättningar av latinska medeltidsdikter, eller själv försökt tolka en sådan dikt på modernt folkspråk — «vända det till» folkspråket, som det heter på medeltidssvenska — vet att ett sådant «vändande» har sina avsevärde svårigheter. I all synnerhet ökas de om man i möjligaste mån vill följa originalets meter och rimsätt. Folkspråkets egen rytm lägger hinder i vägen. Rimmen bli lätt banala och antydningar sökta eller svårbegripliga. Bilderna kunna få ett skimmer av löjlighet. Det vill till en ganske suverän behärskning av båda språken, god inlevelse, samt frånvaro sv känslomhet och sinne för billiga effekter, om resultatet skall bli hjutbart.

Ragnhild Foss har förutsättningarna. Utan att vara född med norska språket som modersmål och kunna bedöma alla finesser hör man att strofarna flyta lätt och naturligt, utan arkaismer och besynnerliga ordbildningar, med jämt fördelade vilopunkter. Vill man uppskatta översättningen tillfullo bör man lägga originalet bredvid.

Naturligvis kan man ha ytterligare önsknings. Sunnivahymnerna äro icke med — låt vara att de äro föga originella. Et utvidgning åt annat håll ligger nära. Den medeltida gudstjänst gav upphov till ett slags allkonst omkring sig, där den sköna linjen och den sköna formen blev bakgrunden för ton, ord och mysteriehandling. Man kan önska att det latinska originalet hade fått följa med i upplagorna av Ragnhild Foss' översättningar, och att det åtföljts av melodien som en gång sjöngs i norska kyrkor. Även i föreliggande skick äro diktsamlingarna av stort och bestående värde. De äro en omedelbar njutning för den som älskar lyrik. De äro en god hjälp för alla som vilja återfå sambandet med forna tiders tro och glädjeämnen — ett stycke på vägen som kanske ingen utstakat så målmedvetet och klarsynt som den tyvärr för tidigt bortgångne medeltidsforskaren Oluf Kolsrud i Oslo.

(Fra en kronikk i Aftenposten.)

rømt matematiker hadde funnet et bevis for Guds eksistens og gjerne ville diskutere med ham. Mens hoffet var samlet i all sin glans, trådte Euler fram, vendte seg mot Diderot og sa med stor overlegenhet: — Min herre! $(a + b^n) : n = x$. Altså er Gud til. Vær så vennlig å svare!

Diderot følte seg totalt slått ut. Han ble stående taus i stor forvirring. Hele hoffet brast i latter, og den arme ateist ba om keiserinnens tillatelse til å reise hjem til Frankrike. Hvilket skjedde.

Historien er så morsom at den forhåpentlig også er sann. Men alt for ofte skjer noe lignende, bare med motsatt fortegn. Alt for ofte utslynger en fagmann sin mening om religionen, ikledd en faglig terminologi, som forvirrer alminnelige mennesker og får dem til å tro at den lærde vitenskapsmann har funnet på noe nytt som de selv er for ukyndige til å innse.

Det vil være nyttig i slike situasjoner å minnes Eulers formel. Når gudsfornekterne hånlige slynger ut sine påstander, er det en god kur mot underlegenhetsfølelsen å hviske til seg selv: $(a + b^n) : n = x$. Altså er Gud til.

Igjen fikk en gudsfornekter Nobels litteraturpris. Men $(a + b^n) : n$ er likevel stadig x .

Mère Marie Zoé 50 år som ordenssøster

8. desember kan provinsialpriorinnen for St. Josephs-søstrene i Norge, ærverdige Mère Marie Zoé feire sitt 50 års jublium som ordenssøster. Faktisk har hun tilhørt ordenen i 55 år, for alt som femtenårig pike mottok Delphine Francoise Ducruet ordensdrakten i novisiatet Bellecombette i Savoyen og fikk ved ikledningen navnet Marie Zoé. De høytidelige løfter avla hun imidlertid 8. desember 1900.

Søster Marie Zoé virket etter sine studier som lærerinne ved St. Josephssøstrenes skole i Les Echelles, men kirkefiendtlige lover gjorde at hun som så mange ordenssøstre hadde å velge mellom å oppgi sitt kall eller sitt fedreland. Den unge søster og lærerinne valgte da å legge sitt virke til Norge, der St. Josephssøstrene nå hadde drevet sitt arbeid i 35 år. Det var i 1902. I de neste 14 år var hun språklærerinne ved St. Josephs Institutt i Oslo. I 1916 gjorde den daværende provinsialpriorinne henne til sin assistent, og i 1922 etterfulgte Mère Marie Zoé den alderstegne Mère Marie Clémence i denne ansvarsfulle stillingen.

I de 28 år Mère Marie Zoé har styrt dette eldste av våre kvinnelige ordenssamfunn i Norge siden Reformasjonen har man vært vitne til en rik og sikker utvikling på de to felter St. Josephssøstrene har gått inn for: undervisningen og sykepleien. Et kjempemessig arbeid er ytt i form av konsolidering, utvidelser og modernisering til tross for en vanskelig mellomkrigstid, en strabasiøs krigsperiode og en lammende etterkrigstid. Som naturlig er har undervisningen alltid vært den jubilerende Provinsialpriorinnes hjertesak, og hun har da heller ikke skydd noen hindring for å gjøre Sankta Sunnivaskolen til en mønsterskole i hovedstaden, St. Josephs Institutt til en språkskole etter fineste tradisjoner og barnehagen til et ønskested for de minste. Internatet for katolske

barn er det eneste i sitt slags i Det Apostoliske Vikariat og også det har fått nytte godt av Mère Marie Zoés mot til reform, krav til tidsmessig innretning og uoppslitelig kjærlighet til de mange barn som der har funnet et hjem i de første skoleår.

Når det gjelder kongregasjonenes hospitaler rundt om i landet er det samme å si: utvidelser, nybygg og modernisering. Hun har forstått sine priorinners og legenes problemer i den tillitens ånd som særpreger en stor administrator. Men så har hun også visst å kalle til seg dyktige medarbeidere på de forskjellige felter og til å holde på dem.

Når søstrene fredag 8. desember samles til takkegudstjeneste i det vakre kapellet deres på St. Josephs Institutt — jubilentens «Cappella Sixtina» — vil Mère Marie Zoé da også være den første til å dele æren for all velsignelsesrikt virke med sine medarbeidere og hver enkelt søster som i disse mange år i beundringsverdig og anonym innsats har ofret sine krefter for den samme sak: Guds rikets fremgang i nestekjærlighetens ånd båret av kallets hellighet.

*

St. Olav vil gjerne være den første til å takke Jubilanten for den vennlige og aldri sviktende støtte hun på egne og medsøstres vegne har ytt vår katolske presse. Til denne takk føyer vi våre hjerteligste lykønskninger med det høye ordensjubileum!

Juletanker

Atter står julen for døren. Over hele landet er det julestrid, i hjemmene, i butikkene, i avisredaksjonene, alt står i travelhetens tegn. Alle er oppfylt av tanken om å gjøre høytiden så lys og lykkelig som mulig for seg og sine. Det kjøpes gaver, det arbeides i sene aftentimer på hemmelighetsfulle ting, barn og voksne er like ivrige.

Men det mest velsignede ved juletankene er, at de også går utenom den hjemlige krets og de nærmeste venner. Hjertene blir rike og varme, alle må være med i julegleden!

Og sikkert er det, at vi alle ønsker å bringe juleglede og tenne lys der det ikke er så lett å skaffe tilveie det som i barnas øyne betyr jul. Og hos de gamle og de ensomme, som hele året strever med å få trygden til å strekke til for de mest nødvendige behov. Det ville være velsignet å vite, at de i noen lyse fredfulle høytidsdager, kunne få glemme dyrtid, kulde og alle hverdagens kummerlige beregninger.

Vår menighetspleie i Oslo håper også i år å få være det lykkelige mellomledd for glade givere og glade mottagere. Vi ønsker inderlig at en god og velsignet julefest må ringes inn for alle, når klokkene kimér på julekvelden.

Gaver mottas med takknemlighet av sokneprestene til St. Olav og St. Hallvard og på Menighetspleiens kontor.

Sigrid Øde.

Ellen Borg-Müller — in memoriam

Med Ellen Borg Müller har et sjeldent godt menneske forlatt oss, sine trosfeller, og savnet av henne vil føles lenge, ikke minst i St. Birgitta-menigheten i Fredrikstad. Men størst er savnet i hjemmet hvor hennes plass nå står tom og lenge vil føles tom, fordi hun i en ualminnelig grad utfylte sin oppgave som hustru og mor. I hjemmet var hennes verden, men det betød ikke at det var en snever verden. Det betød at alle hun kom i berøring med ble lukket inn i hennes store, varme hjerte som hørte de til der — hennes hjem hadde derfor åpne dører ut mot menneskers liv, og hvor hun kunne rekke fram følte man hennes egen rike menneskelighet, hennes innfølelse forståelse av andres vansker og sorger og hennes glede ved andres gleder. Å være gjest i det vakre hjem, som hun og hennes mann har skapt i Fredrikstad, var alltid en opplevelse fordi man gjennom dets lyse, harmoniske tone fornam den dype religiøse understrøm som bar det oppe og ga livet innenfor dets vegger vidtomspennende perspektiver. I mange år sto hun ved sin manns side med kjærlig og oppofrende interesse og hengivenhet for Kirken og den menighet som han og barna tilhørte, til den gledesdag opprørt hvor hun selv ble opp tatt i den. Sann, ekte og ærlig i all sin ferd var Ellen Borg Müller.

Og hun var et harmonisk menneske. Men så kom hun jo også fra en slekt for hvem musikken var en livets nødvendighet og som har beriket Norges musikkliv med uforgjengelige verdier. I direkte arv hadde hun fått en vakker stemme, som hun i første rekke brukte til Guds ære som et trofast medlem av kirkens kor. Hun sviktet det aldri så sant ikke sykdom la uoverstigelige hindringer i veien, som hun i det hele tatt aldri sviktet når noe eller noen kalte på hennes hjelp.

Ja, savnet vil bli stort, men det lyser en rekke gode minner i hennes spor. Vi som fikk den lykke å kalle henne venn vil sende mange varme ønsker til hennes kjære etterlatte i hjemmet om at disse minner snart må bli sterkere enn sorgen og lengslen. Vi ber for dem som vi ber om fred og hvile for hennes gode, fromme sjel!

E. D.-V.

Requiem-messen fant sted i Sta. Birgitta kirke som denne gang var for liten til å romme sørgekoren. Sokneprest H. Taxt forrettet og holdt sørgetalen, assistert ved alteret og ved graven av prestene Wysiecki og Hansteen Knudsen. Dominikanerpatrene Lutz Le Breton og sokneprest Notenboom, O.F.M. bisto koret ved den gregorianske requiemmesse, med Rolf Østbye ved orglet. Cæcilia-koret framførte Kor al av Bach, fiolinisten Birger Madsen A v e M a r i a av Schubert og fru Astrid Næss sang bl. a. en sang komponert av avdødes far Oscar Borg.

Gravferden gikk til Vestsidens gravlund, der pastor Hansteen Knudsen tolket familiens takk til avdøde og la ned et blomsterkors som siste hilsen og farvel.

Fru Thora Sørlye

Fru Thora Sørlye, f. Engelschjøn, Oslo, avgikk ved døden søndag morgen 26. november etter lengre tids sykdom. Helt til det siste var hun det lyse givende menneske som bare hadde én glede her på jorden: å se lykkelige, glade og ekte kristne hjerter utfolde seg i trofast hengivenhet for hverandre.

Den indre sjelefred og lykke som troen ga fru Thora Sørlye, skinte gjennom to tindrende øyne og et fintfølede vesen. Hun elsket kunst og hadde selv et malertalent

langt utover hva hun selv tiltrodde seg. Som hun var i livet, så også i døden: et forunderlig samlende midtpunkt. Selv kjempende med døden, gjorde hun avskjeden til et gjestetud for dem som var omkring henne. Dypt lykkelig sovnet hun så inn i søndagsnatten, styrket av Kirkens hellige sakramenter, av Biskopens og prestenes siste vel-signelse og under våkende venners kjærlige forbønn.

Det evige lys skinne for henne: Requiescat in pace!

VÅRE JULEHEFTER

«Kimer I Klokker»

foreligger i sin 27. årgang med et utstyr som skulle kunne tilfredsstillende selv de kresneste krav. Innholdet er godt variert og billedstoffet rikere enn noen gang før. Omslagsbildet er i år et kunsttrykk etter den lombardiske maleren Bernardino Luini, en fremragende representant for høyrenessansen. Titeldiktet er en av Ragnhild Foss' mesterlige landsmåloversettelser fra Missale Nidrosiense, og biskop Mangers gir også i år en av sine fine julebetragtninger. Artikkelseerien åpnes av Carl Fredrik Engelstad med en brilliant beskrivelse av Chartres. «Den evige katedral», og pastor Alf Høeg ruver med en utførlig og levende beretning om Helig Arilds Läge og legenden om den Hellige Arilds familie. Jomfru Thore-lille heter en yndig liten dansk folkevise fra Mellomalderen, og så setter Helene Haluschka leserne i julestemning igjen med en kort, men melankolsk fortelling om Landstrykerens juleaften. Ragna Rosati tar for seg Klostrenes kunstneriske misjon og kaster djervt hansken til både den ene og den andre side — et utmerket opplegg til diskusjon i St. Olav! Helge Røstad forteller fra selvsyn fengslende om Oberammergau, pasjonsspill og budskap, og Sigrid Øde ikler en av sine skjebner fra minnenes verden «Ingrid Sletten av Sillejord»s blyge ynde og livsstil. Ikke helt uplasert avsluttes dette juleheftet med en kort beskrivelse av seremoniene når «Den hellige dør lukkes». En diskret oppsatt annonseavdeling danner som vanlig et behagelig underlag både for utgiver og lesere! Kort sagt: Et flott litterært og typografisk produkt, fullt verdig som julegave.

St. Olavs barneblad.

Hvordan skal en få hamret inn i den katolske bevissthet her hjemme at det er noe som heter St. Olavs barneblad? At det kommer ut annen hver måned og inklusive det 32-sidige julenummeret koster kr. 2.50 i årsabonnement? Det er nemlig et meget velredigert lite blad, har en sunn pedagogisk linje og er virkelig underholdende både for voksne og barn. Redaksjonen og ekspedisjonen ivaretas av søstrene ved St. Josefs Institutt, et arbeid de gjør med iver og glede. MEN . . . og det er et sørgelig MEN: Hvor lite oppmuntrende for utgiverne er ikke de voksnes manglende interesse for barnebladet! Det teller bare en håndfull betalende abonnenter selv om opplaget lenge har holdt seg på 800 ekspl.! Det vil si det samme som at *lesekreten* ikke på langt nær svarer til *mottagerantallet*. For det er nå en gang så at man akter lite på lektyre som kommer gratis inn ad døren. Tegn derfor et personlig abonnement for Deres barn eller for Dem selv. Det vil vekke leselysten og det vil virke inspirerende på dem som så trofast stiller med barnebladet og legger til de manglende midler for å holde det gående.

Julenummeret er denne gang som vanlig både vakker og innholdsrikt, med fortellinger og dikt, morsomme anekdoter, gåter og en kryssordoppgave. Foruten de mindre illustrasjoner følger et innlagt billedtrykk. Heftet koster en krone.

ihk.

UTLANDET:

VATIKANET

Paven tror på freden.

På Allehelgensdag mottok Paven alle de kardinaler, erkebiskoper og biskoper som oppholdt seg i Rom i anledning proklamasjonen av dogmet om Marias opptagelse i himmelen i audiens i Benediksjonssalen i Vatikanet. Til stede var også de teologer som hadde deltatt i Mariolog-kongressen. (Omtalt i forrige nummer av «St. Olav».)

I sin tale til de forsamlede kirkelige dignitærer ga Paven innledningsvis uttrykk for sin glede over å se at så mange kirkefyrster hadde funnet veien til Rom i anledning proklamasjonen av det nye dogmet, over episkopatets enstemmige tilslutning til det nye dogme og over det vitnesbyrd på universallitet og enhet i Kirken Det hellige år så overbevisende hadde brakt bud om.

Deretter nevnte Paven tre hovedmotiver som hadde foranlediget ham til å kunngjøre tre særlige bønneintensjoner for den tid vi lever i.

Den første intensjon skal være å påkalle Den hellige jomfrus forbønn for de sjelehyrder som er berøvet friheten og lider under gudløshetens forfølgelser. I denne forbindelse nevnte Paven at han visselig har uttalt seg mot visse ideologier, men at hans stemme aldri har vært rettet mot bestemte folk og regjeringer, utelukkende mot falske doktriner og falske systemer.

Paven tilbakeviste deretter beskyldningene for å være krigshisser, og understreket at Pavedømmet og Kirken stadig virker og arbeider for rett, rettferdighet og fred. Paven uttalte videre at han ikke har gitt opp håpet om at freden kan bevares og krig unngås.

Den annen intensjon skal være å be om en større selvfornektelsesens ånd, en botens og det frivillige offers ånd. I denne forbindelse beklaget Paven den tiltagende trang til luksus som står i skrikende motsetning til tidens nød, og framholdt at denne trang er sprunget ut av en materialistisk livsinnstilling.

Den tredje intensjon skal være å be om en styrkelse av ekteskapet og familielivet. Oppløsningen av ekteskapet og familielivet betegnet Paven i denne forbindelse som det moderne samfunns kreftskade, fremkalt av en umoralsk og pseudo-vitenskapelig litteratur. Det er ikke Guds orden som skal vike, men det er de sosiale forhold som må bringes i samklang med Guds bud, framholdt Paven med styrke.

Endelig viste Paven til de to rundskrivelser «Humani generis» og «Menti nostrae» og takket biskopene for deres ansvarsfølelse, lysende iver og apostoliske ånd, og sluttet med å si:

«Selv om stormbølgene både innenfra og utenfra fortsetter å følge på hverandre, vil de brytes mot denne faste vilje til enighet og enhet, hva vår guddommelige Frelser ba om i sin yppersteprestelige bønn.»

800 representanter for alle religiøse ordener i verden samlet til kongress.

Om lag 800 utsendinger fra alle Kirkens ordener og kongregasjoner, både mannlige og kvinnelige, møttes til kongress i Rom medio november. Kongressen skal drøfte felles problemer og oppgaver, særlig de en er stilt overfor som følge av tidens voksende materialisme.

Kongressens offisielle språk er latin, og en regner med at forhandlingene vil pågå til den 8. desember. Utsendingene representerer om lag 1 200 000 ordensfolk, spredd over hele kloden i klostre, konventer og kirkelige institusjoner.

En venter at følgende vil bli resultatet av kongressens forhandlinger:

At mange ordener vil legge om sin virksomhet i mer praktisk-aktiv retning: sosialt, med hensyn til undervisningen og misjonsvirksomheten; at det vil bli etablert et samarbeid mellom de forskjellige ordenssamfunn slik at de fortsatt bevarer sin autonomi men samlet går inn for å utvide Kirkens virksomhet og konsolidere den innad.

Kongressen som er den største og mest betydningsfulle

som er holdt av ordensfolk, er et direkte resultat av Pavens ensyklika i høst hvor han manet presteskaper til å tilpasse seg den tid vi lever i med tanke på de farer Kirken og religionen er utsatt for.

Kongressen vil også behandle spørsmålet om prestenoden på misjonsmarken og i Sør-Amerika og også i andre land. En regner således med at det i et land som Frankrike i dag finnes 10 000 sogn som er uten egen prest.

Kardinal Micara prefekt for de religiøse ordener.

Pave Pius XII har utnevnt kardinal Micara til prefekt for de religiøse ordener etter kardinal Lavitrano som døde i august. Ad interim vil han fortsette som leder og pro-prefekt av Ritual-kongregasjonen.

Paven sender personlig skrivelse til erkebiskopen av Libanon og Damaskus.

Som omtalt i forrige nummer av «St. Olav» er overhodet for den skismatiske syrisk-jakobitiske kirke, Iwanis Youhanna Candour, gått over til katolisismen.

Paven har sendt erkebiskopen en personlig skrivelse hvor Den hellige Far gir uttrykk for sin glede over det skritt erkebiskopen har tatt, og skriver:

«Vi ser deri en delvis virkeliggjørelse av Frelserens brennende ønske om at det bare må finnes én hjord og én hyrde.»

Kardinalkollegiet teller for tiden bare 53 medlemmer.

I tilknytning til en melding om at kardinal Tisserant mandag den 13. november leste den årlige sjelemesse for de kardinaler som i årets løp er avgått ved døden, meldes at kardinalkollegiet for tiden teller 53 medlemmer. Av disse er 19 italiener mens 34 kardinaler tilhører andre nasjonaliteter. 17 plasser står tomme.

ARGENTINA

200 000 samlet til eukaristisk kongress.

Om lag 200 000 katolikker var samlet i Uavhengighetsparken og tilstøtende gater i Rosario, Argentina, til gudstjenesten som avsluttet den 5. nasjonale, eukaristiske kongress som fant sted i tiden fra 5.—12. november. Blant de tilstedeværende sås president Peron og hans hustru. Pavelig legat var erkebiskopen av Palermo, kardinal Ruffini.

BELGIA

7000 studenter innskrevet for kommende år ved universitetet i Louvain.

For det kommende akademiske år har om lag 7000 studenter skrevet seg inn ved det verdensberømte, katolske universitetet i Louvain. Av disse er 400 utlendinger.

Katolikkene har seiret i skolespørsmålet.

Tirsdag den 7. november vedtok det belgiske deputeretkammer undervisningsministerens budsjett. På budsjettet var det ført opp støtte til de katolske skoler etter samme skala som til statens.

BRITISK ØST- OG VEST-AFRIKA

Tallet på katolikker kommet opp i 3.7 millioner.

Tallet på katolikker i Britisk Øst- og Vest-Afrika og på øyene i Det indiske hav er ifølge den siste statistikk kommet opp i 3 773 377. Hertil kommer 736 713 katekumener.

BURMA

Pen fremgang for Kirken.

Den apostoliske prefekt av Bhamo i Øvre Burma, mgr. Usher, ser lyst på framtiden, for i hans område finnes det nå like mange katekumener som katolikker. Tallet på katolikker i dette jungelområdet er 5212 og tallet på katekumener 4580. Storparten av dem hører til kachinernes stamme.

I fjor ble 900 konvertitter opptatt i Kirken. Det ble bygd 4 nye kirker, 1 nytt kloster ble opprettet og flere moderne skoler.

I Burma finnes det om lag 150 000 katolikker som for det meste hører til i området omkring hovedstaden Rangoon. Sjelepleien er lagt i hendene på Pariser-misjonærene.

CHINA

Det katolske universitet i Peking under kommunistisk administrasjon.

Som tidligere omtalt i «St. Olav» er det katolske universitetet i Peking, Fu Yen-universitetet, «overtatt» av kommunistene. Vi kan denne gang referere de betingelser kommunistene har

satt for at universitetet kan få fortsette sin virksomhet. I den erklæring som i sakens anledning er avgitt, heter det bl. a.:

«Forholdet mellom Kirken og Fu Yen kan fortsette om Kirken fortsatt gir økonomisk støtte til universitetet og påtar seg å gi undervisning i religion for dem som måtte ønske det. Kirken må ikke ha noe å gjøre med administrasjonen av universitetet da det ville være ensbetydende med en krenkelse av regjeringens program og den politikk den har fastlagt for undervisningen. Erklæringen kunngjør videre noen «fundamentale prinsipper» som må ligge til grunn for Kirkens undervisning:

1. I et uavhengig demokratisk land er utlendinger ikke tillatt å grunnlegge skoler for andre enn sine egne barn. Dette er en regel som er godtatt over hele verden.
2. Misjonsskoler som ble grunnlagt av utlendinger i det gamle China for lang tid siden, kan foreløpig få fortsette sin virksomhet på betingelse av at de nøye overholder det program som er vedtatt av Folkets politiske konsultative konferanse og regjeringens retningslinjer for undervisning, men regjeringen forbeholder seg rett til å overta dem om forholdene skulle tilsi at det blir gjort. Ikke under noen omstendighet er det tillatt å starte nye skoler av en slik art.
3. Religion og skoleundervisning er to forskjellige ting som må holdes skarpt ut fra hverandre. Det får ikke tillates at disse ting blandes sammen. Religiøse handlinger som gudstjeneste, lesning av religiøse bøker osv. får ikke finne sted i klasseværelsene eller på skolene i det hele tatt.
4. Det kan gis kurser i religion ved universiteter og akademier som er opprettet av Kirken, men de må være valgfrie. Ingen må presses eller overtales til å følge slike kurser.
5. De midlertidige regulativer for høyere skoler som er kunngjort av regjeringen, må følges av alle private universiteter og høyskoler.

DE FORENTE STATER

Grunnleggeren av tidsskriftet «Commonwealth» avgått ved døden.

Grunnleggeren av det amerikanske, katolske tidsskrift «Commonwealth», *Michael Williams*, er avgått ved døden. Williams var en av de mest lidenskapelige forkjempere for Kirkens sosiale lære i De forente stater.

ENGLAND

30 000 katolikker samlet i et eneste bispedømme for å delta i feiringen av dogmeproklamasjonen.

Mandag den 30. oktober var vel 30 000 katolikker i bispedømmet Shrewsbury samlet i Birkenhead for å delta i feiringen av proklamasjonen av dogmet om Marias opptagelse i himmelen.

Biskopen av Shrewsbury, mgr. *Murphy*, ga senere uttrykk for stor glede og tilfredshet over den kjærlighet til Guds mor som på denne måte var kommet til uttrykk.

Prest advarer katolikker mot likegyldighet.

«Vi er heldige i vårt land. Våre biskoper og prester lever i frihet. Men for mange katolikker er likegyldige. De lar sin religion bli igjen på kirketrappen etter gudstjenesten hver søndag.»

Det var pastor *Denis McDonnell*, Liverpool, som uttalte disse ord på et katolsk stevne søndag 12. november. Og fortsatte: «Det store flertall av mennesker ønsker å nå fram til en religiøs overbevisning. Vi har den. Gjør andre delaktig i den. Løft korset, arbeid for å herliggjøre Gud og frelse sjeler.»

Dominikanernes ordensgeneral besøker England.

Dominikanernes ordens general, pater *Emmanuel Suarez*, er kommet til England for å delta i feiringen av 100 års jubileet for opprettelsen av dominikanernes hus for noviser i Woodchester, Glos.

Ordensgeneralen vil også inspisere en rekke av dominikanernes institusjoner i England.

Den 55-årige ordensgeneral ble valgt til ordenens overhode i september 1946 for en periode av 12 år.

JAPAN

Katolsk mannlig liga konstituert i Tokio.

I Japans hovedstad er det dannet en katolsk mannlig liga hvis styre består av okkupasjonsmaktens høyere offiserer og sivile embetsmenn, av japanere og menn tilhørende andre nasjonaliteter. Arbeidsutvalget består av en italiensk og en japansk diplomat, en australsk general, en representant for

Det amerikanske Røde Kors og to høyere amerikanske embetsmenn. Ligaen har som program åpent og fryktløst å kjempe for sannhet og rettferdighet for på denne måte å utbre kristentroen i Japan.

12 000 konvertitter i årets løp.

Ifølge den siste statistikk over Kirkens virksomhet i Japan er tallet på katolikker øket med over 12 000 i årets løp. Tallet på katolikker i Japan utgjør nå 142 460.

JUGOSLAVIA

«Jeg er tilfreds med å lide for Kirken,» sier erkebiskop Stepinac.

Kirkens primas i Jugoslavia, erkebiskop *Stepinac*, lar avgjørelsen med hensyn til hvorvidt han bør bli i fengslet ligge hos Hans Hellighet Paven og ikke hos Tito, heter det i et intervju som *New York Times'* korrespondent *C. L. Sulzberger* har hatt med erkebiskopen i fengslet.

Korrespondenten forteller videre at Tito i et intervju hadde sagt ham at regjeringen nok er villig til å løslate erkebiskopen om han ville samtykke i ikke å tiltre sine kirkelige funksjoner som Kirkens Primas. Til dette bemerket erkebiskopen:

«Dette er noe som Tito ikke er herre over. Det beror helt og holdent på hva Den hellige far mener.»

Til spørsmålet om han hadde noe å meddele verden, svarte erkebiskopen: «Jeg har intet å si. Jeg er tilfreds med å kunne lide for Kirken.»

De siste talloppgaver fra forfølgelsen.

Av en oversikt over forfølgelsen av Kirken i Jugoslavia framgår det at 228 katolske prester er blitt henrettet og 1726 er blitt dømt til fengselsstraffer siden kamphandlingenes opphør i 1945.

Av landets 1916 kirkesogn er det bare om lag 400 som ennå har en sogneprest.

I en oversikt over den jugoslaviske presses skriverier om Kirken framholder Vatikanets offisielle talerør *Osservatore Romano* den 11. november at Titos framferd mot Kirken er om mulig enda verre enn den var før bruddet med Kominform, og fortsetter:

«Simpelheten i den jugoslaviske presses angrep på Kirken er en vel overlagt offisiell krenkelse og en indirekte stadfeste av lojaliteten til den kommunismes anti-religiøse postulat som republikken føler seg forpliktet overfor. Det er nok å vise til at det ikke er inntruffet noen forandring i regjeringens holdning til religionen. Det er mulig at regjeringen på enkelte punkter har en annen oppfatning enn Kominform og Sovjetunionen, men den kjempende lojalitet til et materialistisk og anti-religiøst syn på livet er uforandret.»

Tre ekskommunikasjoner.

Konsil-kongregasjonen kunngjorde den 10. november at tre prester i Jugoslavia som tross tre advarsler har nektet å underkaste seg Kirkens disiplin, er blitt ekskommunisert. De hadde stilt seg til rådighet for kommunistenes forsøk på å stable på benene en «nasjonal, katolsk kirke» i Jugoslavia.

KOLUMBIA

Fakkeltog med 100 000 deltagere i anledning av dogmeproklamasjonen.

I Bogota, Kolumbias hovedstad, fant det sted et fakkeltog som tallet 100 000 deltagere samtidig med Pavens proklamasjon av dogmet om Marias opptagelse i himmelen. Den pavelig nuntius i Bogota selebrerte pontifikal høymesse på byens største plass.

KOREA

Kirkens tap i Korea.

Det foreligger nå oversikt over de tap Kirken har lidt under kamphandlingene i Korea. Under kamphandlingene og den tid den kommunistiske okkupasjon av Sør-Korea varte ble i alt 84 prester, 37 seminarister, 42 legbrødre og 104 ordenssøstre drept. 93 kirkebygninger ble helt ødelagt og 49 skadd. 32 klostre, 6 sykehus og 5 barnehjem ble også alvorlig skadd. Den materielle skade Kirken har lidd anslås til 7 326 000 dollars.

POLEN

Det polske episkopat sender alvorlig memorandum til kommunistregjeringen.

«Det polske episkopat har bevislig med beste vilje gjort alt som står i dets makt for å oppfylle sine forpliktelser overfor staten. Biskopskonferansen kan derimot ikke se at staten har oppfylt sine forpliktelser overfor Kirken», heter det i et

memorandum fra en konferanse de polske biskoper har holdt i Czenstochowa. Det er senere overrakt den kommunistiske usurpator-president *Boleslaw Bierut*.

Overenskomsten mellom Kirke og stat ble ratifisert for veit halv år siden. Med tanke på denne overenskomst heter det bl. a. følgende i biskopenes memorandum:

«I barnehagene blir barn til katolske foreldre ved et spissfindig system utelukkert fra all religiøs undervisning. I mange tilfelle blir barn i sommerleirer hindret i å besøke søndagsmessene . . . tallrike katolske skoler er blitt stengt uten angivelse av grunn. I andre læreanstalter ødelegges undervisningens katolske karakter av et program, satt opp på anti-kristelige ideologier.»

Biskopene bebreider kommuniststyret for følgende brudd på overenskomsten:

Katolske sykehus oppheves, den katolske presse sensureres, religionen og det hellige messeoffer diskrimineres offentlig, Kirkens hierarki utsettes for aggressive angrep, mens det samtidig søkes skapt et skisma ved hjelp av de såkalte «patriotiske prester».

Staten støtter med forkjærlighet publikasjoner som redigeres av «folkelige» prester til tross for at hierarkiet har forbudt dem. Disse publikasjoner er vesentlig rettet mot Den hellige far, Vatikanet og hierarkiet.

Biskopene peker endelig på at presteseminaret i Breslau er beslaglagt og at der blir forbudt å opprette seminarer i Allenstein og Oppeln som det var truffet avtale om i april måned.

SALOMONØYENE

11 anglikanske søstre går over til katolisismen.

Nylig kom 11 anglikanske søstre fra klostret Bugana — også den anglikanske kirke har religiøse ordener — til Vikariatets hovedsete på Salomonøyene, Visala, for samlet å slutte seg til Den katolske kirke. De ble mottatt av den apostoliske vikar og av maristmisjonærene på øya. Av de 11 søstre er 7 innfødte. Beslutningen om å søke opptagelse i Den katolske kirke ble tatt under en åndelig retrett.

SVEITS

Calderons «Grosses Welttheater» oppført i Einsideln for 77 000 tilskuere.

Verdenslitteraturens betydeligste katolske dramatiker, spanieren *Calderon de la Barca's* religiøse skuespill «Grosses Welttheater» er i sommerens løp oppført flere ganger foran stiftskirken i Einsideln. Forestillingene har i alt samlet 77 000 tilskuere.

SØR-AFRIKA

Kalvinistisk «toleranse».

På en konferanse, innkalt av Den nederlandske reformerte kirke, av representanter for protestantiske kirkesamfunn, ble det nylig vedtatt en resolusjon som oppfordrer Regjeringen til å forby *innvandring av katolikker* og til ikke å opprette diplomatiske forbindelser med Vatikanet. Det henstilles videre til Regjeringen å revidere støtten til katolske skoler. Konferansen besluttet videre å opprette en «overvåkingskomité» hvor alle protestantiske retninger skal være representert for å motvirke Kirkens innflytelse.

TRIESTE

Forfølgelsen i Fristaten Trieste.

I en preken i katedralen på festdagen til byens skytspatron St. Giusto den 3. november uttalte biskopen av Trieste, mgr. *Antonio Santin* at dagen ble feiret i en tid som både var rik og full av trengsler. Rik som følge av Det hellige år, full av trengsler fordi alle kan se at hensynet til det hensiktsmessige går foran hensynet til det som er moralsk riktig. Denne holdning er bestemt av materialismen og beslektet med kommunismen, uttalte biskopen, og fortsatte:

«Der er noen nasjoner som for tiden mottar besøk av statsmenn fra veit-européiske land; i disse nasjoner fortsetter

den religiøse og politiske forfølgelsen usvekket. Når vi sier dette, tenker vi særlig på forholdene i en del av vårt territorium som administreres av Jugoslavia. Vi krever religionsfrihet og menneskelige livsvilkår også i dette område; vi krever at de som garanterte frihet ikke glemmer sin plikt. Vår stemme gir uttrykk for en hellig plikt og roper ut kravet på ukrenkelige rettigheter.»

TSJEKKOSLOVAKIA

Er erkebiskop Beran fengslet?

Vatikanets kringkaster melder med tsjekkiske flyktninger som kilde at erkebiskopen av Praha, mgr. *Beran*, skal være overført til Pankrazfengslet i Praha. Flyktningene forteller videre at alle gjenværende biskoper i Tsjekkoslovakia overvåkes nøye av kommunistene.

Generalvikar utvist.

Generalvikaren for bispedømmet Leitmeritz, mgr. *Fr. Vitek*, er utvist av de kommunistiske myndigheter, heter det i en melding fra Praha. Samtidig meldes det at biskopen av Leitmeritz, mgr. dr. *Stephan Trochta* har nektet å anerkjenne noen av de kandidater som Departementet for kirkelige anliggender har foreslått til etterfølger for den utviste generalvikar.

Vatikanets kringkaster advarer de tsjekkiske katolikker mot å feste lit til regjeringens meldinger.

Vatikanets kringkaster har advart de tsjekkiske katolikker mot å feste lit til kommunistregjeringens meldinger om at medlemmer av hierarkiet har erklært å ha godtatt anti-kirkelige handlinger fra kommunistenes side. Hensikten med disse meldinger er, heter det i Vatikanets utsendelse, å skape større forvirring blant katolikkene.

UNGARN

Biskopene gir avkall på lønn av staten.

«Vo'ksbote» melder fra sin korrespondent i Budapest at samtlige katolske biskoper i Ungarn frivillig har gitt avkall på den lønn staten har forpliktet seg til å utbetale dem. De følger dermed kardinal Mindszenty's eksempel.

Med denne beslutning har biskopene tydelig tilkjennegitt at de ønsker å bevare sin uavhengighet i forholdet til staten.

Stigning i tallet på prestekall.

Biskopen av Győr, mgr. *Coloman Papp*, retter i et hyrdebrev til innbyggerne i sitt bispedømme en oppfordring til stadig å be om flere prestekall. Samtidig betegner biskopen det som et gledelig tegn på de ungarske katolikkers trosiver at interessen for prestegjeringen er stadig stigende blant ungdommen. For første gang siden krigen var tallet på prestekandidater ved den siste presteveisen høyere enn 100.

Kommunistregjeringen søker å bløffe utlandet.

Da den såkalte «overenskomst» mellom Kirken og kommuniststyret i Ungarn ble inngått for kort tid siden, kunne man i verdenspressen lese meldinger om at kommuniststyret som følge av overenskomsten hadde frigitt en rekke arresterte katolske geistlige. Etter hva «Vo'ksbote» i Innsbruck melder fra vel underrettet hold i Budapest er ikke en eneste av de arresterte katolske geistlige i det kommuniststyrte Ungarn satt på frifot. En regner med at meldingen ble sendt ut for å bløffe den offentlige mening i utlandet.

Kirkens hierarki utsettes for aggressive angrep, mens det samtidig søkes skapt et skisma ved hjelp av de såkalte «patriotiske prester».

Staten støtter med forkjærlighet publikasjoner som redigeres av «folkelige» prester til tross for at hierarkiet har forbudt dem. Disse publikasjoner er vesentlig rettet mot Den hellige far, Vatikanet og hierarkiet.

Biskopene peker endelig på at presteseminaret i Breslau er beslaglagt og at der er blitt forbudt å opprette seminarer i Allenstein og Oppeln som det var truffet avtale om i april måned.

Vi er i en fortvilet situasjon!

Fra nyttår av er vi helt uten tak over hodet. Dersom noen kan hjelpe oss med et eller to rom, for kortere eller lengere tid, ville vi være meget takknemlige.

Vi er et yngre, barnløst, katolsk ektepar (akademikere). Alt har interesse. St. Olavs ekspedisjon anv.

Værelse ønskes.

Ung sivilingeniør, katolikk, ugift, ønsker møblert værelse i Oslo fra medio desember eller senere.

Henv. i St. Olavs ekspedisjon.

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo

Tlf. 41 07 76

Tapeter — Linoleum

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

JULEN NÆRMER SEG!

Vi har et lite utvalg av ting som De i tide bør sikre Dem til julen.

Andaktsbilder à 10, 15 og 25 øre.

Fredsmerket med Pavens våpen: i gult metall og hvit emalje, kr. 3.50.

Jubelårsmerker til postsaker: 1 hefte à 50 stk. kr. 1. Bruk dem på juleposten.

Julekort à 25 og 45 øre. Og de er katolske!

Medaljer: St. Georg, Christoforus, Therese, Jesu og Maria Hjerte, à 60 øre.

Den «Medaille Miraculeuse», forsolvet: kr. 2.50.

Den hl. Therese: 2.50 og 3.50.

Utklippshefter til barna: Messen, Lourdes og Martyrene: à kr. 1.75.

Men det er bare et lite utvalg.

Gi bøker og tidsskriftsabonnementer til jul. Se våre kataloger nr. 1 og 2.

La oss hjelpe Dem med julegavene i år, det vil De ikke angre på. Men bestill i god tid, hvis De vil ha dem før jul!

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL — Akersveien 5 I, Oslo.

**HANS KARLSEN
MALERFORRETNING**

Utfører all slags
malerarbeid

Tordenskjoldsgt. 6 B

Tlf. 41 07 76 - Oslo

HANS EKJORD

Farvehandel

St. Olavs gt. 3 - Oslo

Tlf. 42 16 13 - Etabl. 1898

FREDRIKSTAD

G. HALVORSEN — Fredrikstad

Pølsemakeri & Kjøttforretning

Telefoner: Forretningen 1781, 2455 - Kontoret 1781

CARSTEN CARLSEN

Fredrikstad

Kolonial, Mel og Fetevarer

Tlf. 2175

HELENE ANDRESEN

Kjøtt- og pølsevarer

Fredrikstad

Tlf. 2031

OLAVES HANSENS EFTF.

Kåre Kristiansen

Onsøybyggen

Fredrikstad

Til parkett og linoleum:

HUGOS boneolje

TEKN. KJEM. fabrikk «HUGOS»

Fredrikstad

KJØTTFORSYNINGEN

Fredrikstad

Tlf. 2855

**A/S DET NORSKE
CHEVIOTSPINDERI**

Fredrikstad

Telefon 2612 - 2613

**FREDRIKSTAD BLIK- &
METALVAREFABRIK
Andresen & Müller**

Mek. Verksted - Blikkemballasje
og metallvarer av enhver slags -
Jernfat i alle størrelser og for et-
hvert øyemed - Isenkramartikler -
Elektrisk og Autogensveisning -
Stanseartikler